

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 8
від 21. 05. 2020 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Жирков О. Г. – студент 4-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Мицко І. І. – студентка 3-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку:

С 91 **політико-правові та соціально-економічні виміри** : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Одеса, 3 червня 2020 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2020. 143 с.

УДК 321(477)(063)

Сочинська В. В
студентка 4 курсу спеціальності «Право»
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

РИЗИКИ ВЧИНЕННЯ НОВОГО ЗЛОЧИНУ ТА ДОПОМОГА ОСОБІ ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ

Зазвичай від процесу виконання кримінальних покарань очікується створення таких умов, що полегшують виправлення і ресоціалізацію засуджених, саме тому на перший план при роботі із засудженими має виступати не каральна сторона позбавлення волі, а запровадження адекватного рівня нагляду у поєднанні з необхідними соціально-виховними та психологічними заходами. Здебільшого критерієм необхідного рівня нагляду виступає показник ризику вчинення нового злочину, тобто ризик рецидиву злочинності.

Слово «рецидив» (від лат. *recidivus*) – повернення, повторення якого-небудь явища після його зникнення. Поняття «рецидив злочинів» визначено і закріплено у ст. 34 Кримінального кодексу України. Рецидив злочинів можна трактувати як випадок вчинення особою, яка вже має судимість за умисний злочин, нового умисного злочину. Якщо проаналізувати юридичне наповнення дефініції цього поняття, стане зрозуміло, що застосоване до винуватої особи разове покарання не призвело до виправлення цієї особи, виявилось недостатнім. Відповідно, можна зробити висновок, що припинення продовжуваної протиправної поведінки потребує додаткових заходів державного примусу.

Для рецидиву злочинів характерною рисою є наявність відповідного зв'язку між попереднім і новим злочином.

Для ефективного зниження ризиків рецидиву злочинності в державі повинна, не тільки теоретично існувати, а й реально діяти система заходів допомоги особі після звільнення, яка направлена на ефективну ресоціалізацію, реінтеграцію та реабілітацію

засуджених. Відповідно до ст. 6 Закону України «Про пробацію», одним із завдань пробації є реалізація заходів, які спрямовані на виправлення засуджених, а також запобігання вчинення ними повторних кримінальних правопорушень. Реалізація зазначеного завдання здійснюється органом пробації спільно з громадськими, релігійними організаціями, засобами масової інформації та окремими громадянами, тобто волонтерами [2].

Порядок надання допомоги особам, які звільнені від відбуття покарання, визначено у главі 24 чинного Кримінально-виконавчого Кодексу України. Зокрема, у ст. 156 КВК України описано порядок надання допомоги засудженим у трудовому і побутовому влаштуванні, а саме:

1. Уповноважений орган з питань пробації спільно з адміністрацією установи виконання покарань не пізніше ніж за три місяці до закінчення строку покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк організовує здійснення заходів щодо сприяння засудженим, які готуються до звільнення, у визначенні місця проживання після звільнення, влаштуванні до спеціалізованих установ для звільнених, госпіталізації до закладів охорони здоров'я (за потреби), працевлаштуванні після звільнення працездатних осіб.

2. В установах виконання покарань організовуються курси підготовки засуджених до звільнення.

3. Особи з інвалідністю першої та другої груп, а також особи, які досягли пенсійного віку, у разі потреби, за їхньою згодою направляються у будинки осіб з інвалідністю і престарілих. Неповнолітні, які позбавлені батьківського піклування, у необхідних випадках направляються службами у справах дітей до шкіл-інтернатів або над ними встановлюється опіка чи піклування.

4. Заходи щодо соціального патронажу осіб, звільнених від покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, визначаються Законом України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк», а порядок взаємодії

суб'єктів соціального патронажу – Міністерством соціальної політики України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством охорони здоров'я України та Міністерством юстиції України.

Статтею 157 чинного КВК України, визначено порядок надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання, а саме:

1. Особи, які звільнені від відбування покарання, забезпечуються безплатним проїздом до місця проживання або роботи в межах України.

2. У разі відсутності необхідного за сезоном одягу, взуття і коштів на їх придбання особи, звільнені від відбування покарання, забезпечуються одягом і взуттям безоплатно. Їм може бути видана одноразова грошова допомога за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених на утримання кримінально-виконавчої системи. Умови і порядок надання допомоги визначаються нормативно-правовими актами Державного департаменту України з питань виконання покарань.

3. Особи, які звільнені від відбування покарання і потребують за станом здоров'я постійного догляду, а також неповнолітні направляються до місця проживання в супроводі родичів або працівника колонії [2].

В умовах, коли не всі засуджені в колоніях забезпечені роботою, багато з них мають низькі заробітки та не мають його взагалі. На момент звільнення вони потребують матеріальної допомоги. Оскільки місце відбування покарання не залежить від засудженого, при звільненні він забезпечується безкоштовним проїздом до обраного місця проживання або роботи після звільнення, незалежно від наявності коштів на особовому рахунку. При цьому, якщо знов обране місце проживання знаходиться за межами України, звільнені забезпечуються безплатним проїздом тільки до населеного пункту, який є найближчим до кордону з цією країною або до консульства (посольства, представництва) іноземної країни на території України. Особам, які направляються до будинків інвалідів,

престарілих, до інтернатів або піклувальників, видаються проїзні документи до місця, де розташовані ці установи або проживає піклувальник. Як правило, засудженим оплачується проїзд у загальних вагонах, в каютах III класу пароплавів. Особам, які потребують стороннього догляду, неповнолітнім віком до 16 років, вагітним жінкам, жінкам, які слідують з дітьми, можуть бути придбані квитки у плацкартний вагон або каюту II класу. Якщо на даному напрямку немає залізничного або водного транспорту, звільнений отримує квитки на повітряний або автомобільний транспорт. Варто зазначити, що засуджені забезпечуються продуктами харчування або (за їх бажанням) грошима на час слідування. Час слідування визначається за розкладом руху того виду транспорту, на проїзд яким особа, що звільняється, забезпечується квитком. При цьому хворі, а також вагітні жінки і жінки з дітьми отримують харчування виходячи з тих норм, за якими вони забезпечувались у колонії. На дитину видається харчування та один комплект білизни, одягу та взуття за сезоном. Комплект одягу та взуття, що повинна мати особа при виході з установи виконання покарань, встановлюється з урахуванням періоду року на момент звільнення. Якщо звільнений не має необхідного одягу, взуття та коштів на їх придбання, вони видаються безкоштовно за заявою засудженого з дозволу начальника колонії чи його заступника. Особам, які звільнилися з місць позбавлення волі та не мають достатніх коштів і працевлаштування, може бути надана одноразова допомога за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених на утримання кримінально-виконавчої системи. Вказівка законодавця «може бути видана» свідчить про те, що така допомога є правом, а не обов'язком адміністрації установи. При визначенні розміру такої допомоги враховується відношення особи до праці, його поведінка під час відбування покарання, стан здоров'я та наявність родинних зв'язків. Категорично забороняється залишення засудженого, який відбув призначений строк покарання, в установі виконання покарань за будь-яких підстав, в тому числі і за особистим проханням особи,

обумовленим, наприклад, станом здоров'я чи матеріальними ускладненнями.

При звільненні з місць відбування покарання особам виплачується одноразова грошова допомога, порядок та умови надання якої затверджені наказом Міністерства юстиції України від 12 березня 2012 року № 394/5 [3].

Враховуючи умови сьогодення, а також факт ізоляції від суспільства, особи, які звільнилися з місць позбавлення волі, можуть потребувати консультативно-інформаційної, правової, психологічної, медичної, психіатричної, наркологічної та інших видів допомог.

Література

1. Рецидив злочину: поняття, види та значення, сукупність злочинів.

https://studme.com.ua/159502105711/pravo/retsidiv_prestupleniya_po_nyatie_vidy_znachenie.htm (Дата звернення: 05.04.20)

2. Кримінальний кодекс України.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (Дата звернення: 02.04.20)

3. Про затвердження Порядку та умов надання одноразової грошової допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання: наказ Міністерства юстиції України від 12.03.2012 № 394. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0394-12> (Дата звернення: 03.04.20)